

Västanbladet

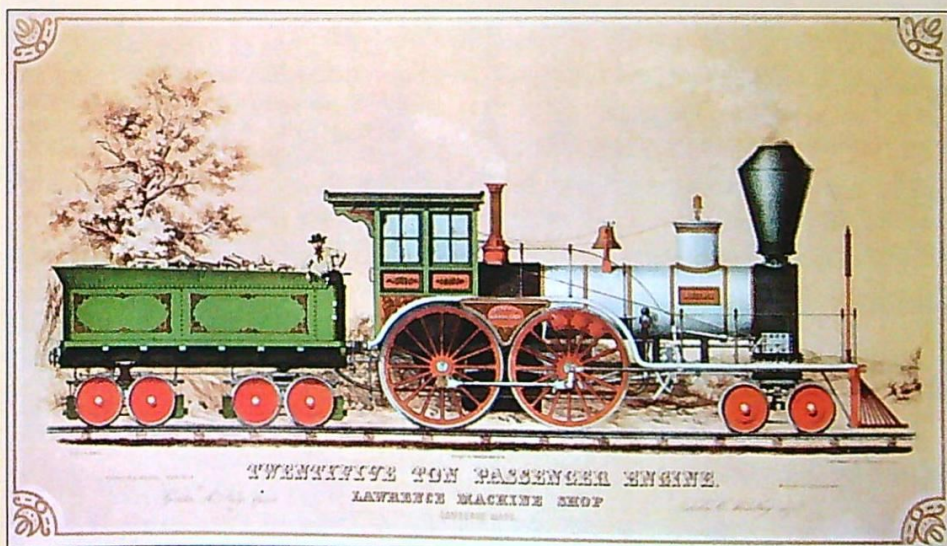
GöteborgsRegionens Släktforskare

Årg 25

2008

Nr 3

År 1862 tog president Lincoln och USA:s Congress initiativ till en transkontinental järnvägsförbindelse fram till Californien och Union Pacific Railroad Company bildades. Hittills fanns järnvägar från östkusten fram till Mississippi- och Missouri-floderna. Många invandrare deltog i det omfattande arbetet genom vildmark, öknar och över bergmassiv. En västlig och en östlig utbyggnad möttes i maj 1869 vid Great Salt Lake i Utah.

Bilden visar ett ånglok från den aktuella tiden.
Läs om Torsten Rudenschöld på sidan 10.

Innehåll nr 3 - 2008

Vi möts	sid. 3
Kurser hösten 2008	4
Kvällsöppet	4
Grannföreningar	4
Elgen är klar	6
<i>Per Clemensson</i> Inför hösten 2008	5
<i>Ann-Louise Paulsson</i> GIDx i Genline	7
<i>Anita Rönström</i> Ett tragiskt emigrantöde	10
<i>Pär-Olov Odmer</i> Skatter och gamla uttryck	17
<i>Susanne Fleischer, Eva Borgvall</i> Några skatter i Stadsbiblioteket	21
Minnesord Stina Börjeson	23
Minnesord John Ashton	24
<i>Bokanmälningar:</i> Hus o. människor kring Pölgatan	25
Karin Hydman Anor och hembygd	27
<i>Per Clemensson</i> Svenska släktkalendern	28
Läsövning	30
Beställningar hos GRS	29
<i>Joel Holger</i> Landet runt	32
Nya medlemmar	35
Forska med GRS datorer	36

Nästa nummer av Västanbladet utkommer i slutet av oktober 2008. Manusstopp den 1 okt..

ISSN - 1102 - 4453

Kopierad hos

Allmänna Kopieringsbyrån AB
Göteborg

GöteborgsRegionens Släktforskare

MEDLEMSFÖRENING I SVERIGES SLÄKTFORSKARFÖRBUND

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg
Tel. 031 - 13 12 26 (tisd. och torsd. 10-14)

Styrelse 2008

- Ordf. Per Clemensson, 031 - 20 65 63
S. Vägen 79, 412 54 GÖTEBORG
per@clemensson.net
- V. ordf. Rolf Ekelund, 031 - 93 15 15
Lerdalavägen 69, 429 34 KULLAVIK
- Sekr. Joel Holger, 031 - 40 85 20,
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
karin.joel.holger@telia.com
- Kassör Ewert Arwidsson, 031 - 15 84 15
Eva Rodhes g. 10, 411 11 GÖTEBORG
trewettrans@telia.com
- Klubbm. Karin Holger, 031 - 40 85 20
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
karin.joel.holger@telia.com
- Övriga Georg Andersson, 031 - 26 27 11
Stora Skogsvägen 17, 433 70 Sävedalen
groeg@glocalnet.net
Jan Forslund, 0300 - 146 54, Nils Ebbes-
gårdsgatan 36, 434 36 KUNGSBACKA
janforslund@spray.se
Per Liljeström, 0302 - 131 91
Vänskapen 3 e, 443 34 LERUM
per-lilje@swipnet.se
LarsOlof Löf, 070-5602840
Erik Dahlbergsg. 4, 41126 GÖTEBORG
larsolof.loof@kultur.goteborg.se
- Suppl. Inga Lill Berkhuizen, 0300 - 141 17
Rosengatan 36, 434 43 KUNGSBACKA
Sonja Rindby, 031 - 25 99 51, Munke-
bäcksgatan 23 E, 416 53 GÖTEBORG
sonja.rindby@telia.com

Västanbladet

Redaktionskommitté:

Per Clemensson, Joel Holger och Per Liljeström.
Västanbladet ingår i medlemsavgiften 150.- kr/år
(familjemedlem 50.- kr)
och utkommer årligen med fyra nummer.

GöteborgsRegionens
Släktforskare

vi möts

HÖSTEN 2008

Måndag den 22 sept kl. 13.00 Utfärd till Fiskemuséet Hönö Klova
OBS Ändrad tid, dag och färdsätt!

Utfärd tillsammans med Riksföreningen Sverigekontakts lokalförening i Gbg.

13.00 Avresa med buss från Heden (vid Exercishuset).

14.00 Visning av Hönö Fiskemuseum. Fiskets historia, båtar och händelser i skärgården, såsom sprängningen av ubåten Ulven 1943. Guide Dag Edvardsson.

15.00 (ca) Kaffe och hönökakor (original) på Café Hönökakan.

17.00 Åter på Heden.

- **ANMÄLAN** senast måndagen den 15 sept. - Avgift, allt inklusive, 250.- kr/person.

Måndag den 6 okt. kl. 18.30. AD OnLine och Släktdatas register.

Viktig information om nya hjälpmedel för släktforskaren. Erik Dahlbergsgatan 36 B.

- Kaffeservering - **ANMÄLAN** senast torsdagen innan - Avgift 50.- kr -

Lördag den 8 nov. Arkivens Dag. Program meddelas senare.

Söndag den 9 nov. Öppet Hus i GRS lokaler Erik Dahlbergsgatan 36 B.

Måndag den 24 nov. kl. 18.30. Ordinarie HÖSTMÖTE med val av funktionärer och beslut om budget samt medlemsavgift år 2009. Lokal Erik Dahlbergsgatan 36 B. Efter mötet

Kåseri av Gudrun Nyberg om dr Christofer Carlanders journaler.

- Kaffeservering - **ANMÄLAN** senast torsdagen innan - Avgift 50.- kr -

A N M Ä L A N i så god tid som möjligt till Karin Holger tel. 031 - 40 85 20.
Entrén till samlingslokalen på Erik Dahlbergsgatan sker genom G R S egen lokal, vilken måste låsas under själva föreningsmötena. Kom således i god tid.

Vi har öppet 1 timma före mötet! Samlingslokalen rymmer 40 pers.

Mycket välkomna!

➡ **Event. återbud måste anmälas** ⚡

SLÄKTFORSKNING

Vill du lära känna dina förfäder ?

Vill du ha en lärorik och spännande hobby ?

Tag i så fall kontakt med

GÖTEBORGSREGIONENS SLÄKTFORSKARE

tel 031-206563, 0705-206564 med telesvar

Kursprogram hösten 2008

- Börja släktforska. För nybörjare. 1 X 3 timmar
- Släktforska steg för steg. För nybörjare. 7 X 3 timmar
- Släktforska vidare. För fortsättare. 5 X 3 timmar
- Emigrantforska. För intresserade. 5 X 3 timmar
- Handskriftsläsning. För alla. 5 X 3 timmar

Högst 10 deltagare per kurs. Kurslitteratur och -material ingår.

Lokal: Erik Dahlbergsgatan 36 B.

Tid: dag- eller kvällstid enl överenskommelse

Pris 100:- kr per gång. För icke medlem tillkommer medlemsavgiften i GRS 150.- kr.

Huvudlärare: Föreningens ordförande Per Clemensson,

författare till kursböckerna Släktforska steg för steg, Släktforska vidare,

Emigrantforska steg för steg, Hembygdsforska, 41 Handskrifter (CD).

Anmäl ditt intresse per telefon och boka kurs enligt ovan.

Kvällsöppet på Erik Dahlbergsgatan

alla torsdagar under hösten mellan kl. 16 - 19.

OBS. Obligatorisk föranmälan !

senast veckan innan till Sonja Rindby tel. 031-25 99 51

e-post sonja.rindby@telia.com

eller telefon till GRS 031-13 12 26 under exp.tid

Från grannföreningarna i regionen

DIS-Väst **TEMAKVÄLL** torsdag 4 sept. kl. 18.00 i Forskarstugan på Mandolingatan 19. Charlotte Börjesson visar hur PDF används för att få utskrifter i **A 3** eller större från ditt släktprogram. Anmälan till Kent Andersson tel. 031-423311.

Karlsborgs fästning lördag 20 sept. Gemensam resa från Göteborgsområdet.

Skansen Westgötha Leijon lördag 22 nov. kl. 11.00-15.00. Mer information på hemsidan www.dis.vast.o.se.

Frölunda Kulturhus GAMLA JULSEDER tisdag 9 december kl. 15.00.

Kent Andersson kåserar kring gamla julseder. Luciatåg. Biljettpris 40.- kr.

Släktdata. Lördag 4 okt. Släktforskardag på Kåken kulturhus.

Inför hösten 2008

Tro inte att föreningens styrelseledamöter under sommaren har legat på latsidan, tvärtom många av oss ha legat i för fullt. Vi har skrivit detta nummer av Västanbladet, vi har arbetat med vår hemsida, vi har förberett kursverksamhet, föredrag, utfärder, deltagit i och förberett konferenser, informerat oss i olika avseenden.

Västanbladet nr 3 år 2008 har ni i handen och kan själva bedöma vår arbetsinsats. Vad vill vår tidskrift? Något skrivit idéprogram har vi inte för Västanbladet; utan dess innehåll har vuxit fram under ledning av redaktören och med idéer och inlägg från styrelseledamöter och medlemmar. Den produkt som vuxit fram på detta sätt är naturligtvis i första hand redaktören och sekreteraren Joel Holgers förtjänst och har kommit att omfatta stående rubriker som Vi möts (vårt mötesprogram), Kursprogram, Landet runt (klipp ur pressgrannar), Att släktforska i Göteborg, Bokgåvor, Ur 1734 års lag, Läsövning, Bokanmälningar, Föreningens öppettider och dess produkter och datorinnehåll. I övrigt har tidskriften kommit att omfatta ledare om aktuella ting, nyheter inom forskning och arkiv, artiklar om släktforskning i allmänhet och i västra Sverige i synnerhet, om Göteborgsforskningar och om Göteborgiana.

Referat av våra arrangemang finns oftast att läsa på GRS hemsida på Internet. För bidrag till Västanbladet och till vår hemsida är vi djupt tacksamma, men förbehåller oss rätten att ev. redigera eller säga nej till erbjudna bidrag.

Kursverksamheten har utformats med största möjliga flexibilitet både för nybörjare och fortsättare, både i släkt- och emigrantforskning, i handskriftsläsning, och både korta och längre kurser. Man anmäler sitt intresse och sedan syr föreningen ihop ett program i olika ämnen och vid olika tider som stämmer med deltagarnas önskemål. Under rubriken **Vi Möts** framgår våra arrangemang under hösten 2008.

Under den gångna våren-försommaren 2008 har vi fått vetskap om mycket som påverkar forskarsituationen i såväl Göteborg som annorstädes. Låt mig ge exempel härpå i korta punkter:

- 1 GRS ställer ut i Göteborgs Stadsmuseum den 16-17 aug i samband med Göteborgs Kulturkalas.
- 2 GRS deltagar i Släktforskar dagarna i Malmö 2008 den 30-31 aug, då vi hoppas kunna välja Ewert Arwidsson i förbundets styrelse.
- 3 GRS ställer ut i Borås den 18 okt
- 4 GRS deltagar i Arkivens dag den 8 nov
- 5 GRS deltagar i Göteborgs Centrums utställning i Exercishuset den 8-9 nov.
- 6 GRS ställer varje onsdag under hösten sept-nov upp kl 15-18 som medhjälpare och rådgivare på Göteborgs Stadsbiblioteks släktforskaravdelning.

Anmäl er som medverkande i denna jourverksamhet till undertecknad !

- 7 Forskarstugan på Mandolingatan i Västra Frölunda upphör med september månads utgång och DIS-Väst, Släktdata och Vuxenskolan öppnar en kurslokal i Krokslätt. Kent Andersson pensioneras (vi återkommer om denne forskare).
- 8 SVAR upphör med sin service med mikrokort och övergår till scannade bilder.
- 9 Genline fullständigar sin digitalisering av kyrkbokföringen före 1895 och bygger upp web-sidorna Bygdeband och Släktband
- 10 Arkiv Digital och DigiArkiv går samman och fortsätter digitaliseringen av kyrkbokföring mm släktforsknings-material.
- 11 Olga Dahl har skänkt sitt arkiv till Landsarkivet i Göteborg och sitt bibliotek till GRS, vilket i möjligaste mån kommer att hållas samlat i våra lokaler.
- 12 På initiativ av Emigrantregistret i Karlstad, Göteborgs-Emigranten och Emigrantinstitutet i Växjö samt ett gäng tidigare tillskyndare av Emibas har databasen EmiWeb skapats (se artikel sid. 26)
- 13 Efter diverse turbulens har Lars Hansson efterträtt Ulf Beijbom och tills vidare övertagit chefskapet för Svenska Emigrantinstitutet i Växjö. Samtidigt har oenighet uppstått inom institutets styrelse, varvid kommunens och landstingets representanter föreslagit att stiftelsen skall upphöra och institutet sammanslås med Smålands Museum till en lokal institution och inte vara den internationella forskningsinstitution som den varit sedan dess tillkomst på 1960-talet. Svenska Släktforskarförbundet har genomfört en namnsamling mot förslaget. Vidare har deltagarna i EmiWeb avgivit en skarp protest mot den föreslagna omorganisationen. Likaså har representanter för den amerikanska emigrantforskningen protesterat. Låt mig i detta sammanhang omnämna att förre chefen för nordiska avdelningen av mormonernas bibliotek i Salt Lake City Rolf Magnusson nyligen avlidit. Han var en stor gynnare av västsvensk forskning som den Göteborgare han var.
- 14 Landsarkivet planerar om- och tillbyggnad, men forskarna kommer inte att barackeras förrän i febr. 2009.

*VÄLKOMNA TILLBAKA TILL EN NY SÄSONG.
STÖD OSS GENOM ATT KOMMA PÅ VÅRA ARRANGEMANG.*

Per Clemensson

“Elgen” är klar - släpps i augusti

Efter att i över ett decennium ha insamlat och registrerat material, presenterar nu Sveriges Släktforskarförbund de hett efterlängtdade två kompletteringsbanden till Svenska Adels Ättarta, ca 1.400 sidor, packade med rättelser och tillägg till Elgenstiernas storverk.

Projektledare har varit Carl Szabad, som även har haft hand om layouten, registerframtagningen och korrekturläsningen.

Kompletteringsbanden kommer att finnas i GRS bibliotek.

HITTA DINA RÖTTER

Det kompletta digitala arkivet!

VEM ÄR DU SLÄKT MED? I vårt digitala bildarkiv finns de historiska svenska kyrkböckerna från 1600-talet och fram till 1897. Det är hela 32 miljoner sidor i original och alla Sveriges län! Genline är det enda kompletta arkivet för släktforskning på Internet.

Med Genline kan du släktforska oberoende av tid och rum. Det du behöver är en dator, uppkoppling mot Internet samt ett Genline-abonnemang. Besök www.genline.se för att beställa ditt abonnemang samt för att se våra aktuella specialerbjudanden.

GENLINE.SE

GIDx i Genline FamilyFinder 2

Text: Ann-Louise Paulsson

Genline släppte under hösten 2007 en ny version av programvaran Genline FamilyFinder. En av de största nyheterna i denna version är funktionen GIDx som har kommit till för att underlätta för släktforskare att hitta den information man söker.

GIDx innebär att användaren i Genline FamilyFinders sökfönsters högra del kan se information om vilken plats (exempelvis församling, by, gård eller torp) som finns på en viss sida. Detta gör att man, om man känner till namnet på platsen som förfäderna kom ifrån, med ett enkelt musklick direkt kan förflytta sig till rätt sida i kyrkboken istället för att bläddra igenom sida efter sida. Förutsättningen för att man som användare ska kunna se informationen om platser är att någon har lagt in uppgifterna samt att ytterligare en person har godkänt att information är riktig. Om dessa förutsättningar är uppfyllda kan användaren hitta GIDx-informationen på följande sätt:

1: Vanlig sökning bland sekvenser i Genline FamilyFinder

När du på vanligt sätt väljer ett län, en församling, volym etc i Genline FamilyFinder kommer GIDx-informationen upp i den högra delen av sökfönstret, vid sidan av sidnummer och sidtyp. Ett exempel på detta hittar du om du går till sekvens 1119.25 genom att skriva in siffrorna i sökfönstrets nedre vänstra del och klicka på "Öppna".

Om det finns mer än ett platsnamn per sida visas dessa som separata rader i sökfönstret. En kyrkbokssida med inlagda uppgifter om tre olika platser blir alltså tre rader i sökfönstret.

2: GIDx-sökning

I sökfönstret har det tillkommit två nya knappar, Sekvenser och GIDx. Klickar du på knappen för **Sekvenser** så kommer du till den vanliga sökningen i kyrkböckerna som du känner igen från tidigare versioner. Klickar du på knappen för **GIDx** kommer du till ett nytt sökfönster speciellt framtaget för att söka i den GIDx-information som lagts in.

Du kan välja ett län och en församling att söka i eller lämna dessa fält tomma.

I fältet för Platsnamn skriver du in namnet på den plats som du letar efter.

Om du är osäker på namnet på platsen du söker kan du ersätta hela eller delar av ordet med ? och *. Frågetecken ersätter ett tecken i sökningen. Om du exempelvis skriver ?? i sökfältet kommer du att få fram alla platsnamn som består av två bokstäver. På samma sätt kommer sökningen B? att ge dig alla platsnamn bestående av två bokstäver som börjar med ett B.

Tecknet * kan ersätta flera tecken. En sökning på St* ger dig alla platsnamn som börjar på St oavsett längden på namnet.

När man söker med * begränsas antalet träffar till 500 st.

Om du klickar i rutan för Soundex-sökning innebär det att du inte bara får exakta träffar på sökordet utan även träffar med liknande stavning etc. När du söker med Soundex-sökning kan du inte använda dig av ? och * i sökningen.

När du skrivit i det platsnamn du vill söka efter klickar du på Sök och du får då fram en lista över de sidor/GID-nummer som har GIDx-information inlagd som överensstämmer med din sökning. För att testa detta kan du exempelvis prova att söka på gården Espebråna i Näsby församling, Jönköpings län.

Klicka sedan på en av raderna i sökresultatet för att gå till den sidan i kyrkboken.

3: SCB

De SCB-register som tidigare funnits på Genlines hemsida i form av Excel-filer, Word-filer och PDF-filer har importerats till GIDx och det är nu enkelt att hitta rätt församling i Geline FamilyFinder. Även här kan du söka på **två olika sätt**:

- 1 Klicka på knappen **Sekvenser** och välj ett län, exempelvis Jönköpings län. I rutan för att välja församling väljer du _scb Jönköping. Gör sedan din sökning som vanligt och när du i vänstra delen av sökfönstret markerar en volym/sekvens kommer du i den högra delen av sökfönstret att se att namnet på församlingen finns med i kolumnen Platsnamn. Observera att det är den första sidan för varje församling som finns inlagd så du måste kanske bläddra en eller ett par sidor för att hitta just den person som du söker efter beroende på hur stor församlingen är och hur mycket uppgifter som finns inlagda.

2 Klicka på knappen **GIDx** och välj ett län samt SCB-sekvensen för det länet. Skriv sedan in namnet på församlingen i fältet för Platsnamn och klicka på Sök. Du får då fram de SCB-sekvenser som innehåller just den församlingen. Klicka sedan på en av raderna för att komma till just den sidan du söker. Även här är det den första sidan för respektive församling som finns inlagd så bläddra en eller ett par sidor framåt om du inte direkt hittar det du söker.

I dagsläget är det framför allt i SCB-längderna som GIDx finns inlagt. När det gäller husförhörslängder finns GIDx-information om byar, gårdar och torp inlagda i ett fåtal böcker och församlingar i Genlines bildarkiv. Ett exempel på detta är husförhörslängden för 1891 - 1895 i Näsby församling, Jönköpings län.

Genline har nu startat ett samarbete med Föreningen för datorhjälp i släktforskningen (DIS) vars medlemmar kommer att hjälpa till att registrera uppgifter om platserna på de olika sidorna i kyrkböckerna. Så snart detta projekt startar kommer antalet uppgifter om platsnamn att öka!

I takt med att fler och fler uppgifter om platser registreras kommer det att bli enklare att hitta i kyrkböckerna, framför allt i de böcker som idag helt saknar gårds- och byregister. Genlines förhoppning är att detta kommer att leda till att de personer som idag tvekar att börja forska för att det känns för krångligt i framtiden ska komma igång med sin släktforskning på ett smidigare sätt.

Nyhet! Exklusivt!

Hitta dina släktingar i den svensk-amerikanska emigrantsamlingen på ancestry.se

Mer än 5 miljoner svenskar

www.ancestry.se – Upptäck din släkthistoria

- ❖ Den mest kompletta amerikanska folkräkningen online för åren 1790 till 1930. Här finns 100 000-tals personer med svenskt påbrå.
- ❖ New York, passagerarlistor (1820-1857) med 884 180 passagerare födda i Sverige.
- ❖ Boston, passagerarlistor (1820-1943) med över 118 000 passagerare som avrest från svenska hamnar.
- ❖ Fri åtkomst till värmländska kyrkböcker – värmländska dop-, vigsel- och dödböcker för åren 1653 till 1897.
- ❖ Ännu fler värdefulla historiska databaser för din släktforskning
- ❖ Emigranten Populär – Sveriges populäraste emigrantdatabas med totalt 1 764 425 namn i register från 1783 till 1950.
- ❖ Anslut till OneWorldTree – världens största släkträd – sök i andra personers släkträd efter släktingar med svenskt påbrå.
- ❖ Registrera dig och skapa redan idag ett släkträd online gratis med hjälp av vårt avancerade släkträdsprogram!

www.ancestry.se

Upptäck din släkts historia online med

 ancestry.se

Ett tragiskt emigrantöde

av Anita Rönström

Inledning

"Bäste Broder Hedlund!

Nu är jag ändligen hitkommen efter att hafva slösat både tid och penningar i England. Jag gick till Newyork i stället för till Quebeck. Jag kom en tisdags afton till Liverpool och Måndagen därefter gick jag om bord på Amerikanska skeppet John Rutledge. Captainen på skeppet hette Sands och Styrman Jones. Embarkeringen gick i ett huj."

Med dessa rader inledde Rudenschöld ett brev, adresserat till svågern S.A. Hedlund. Året var 1854.

Bakgrund

För några år sedan ombads jag skriva rent Torsten Rudenschölds brev och fann till min glädje att det var ett intressant arbete. Breven är välskrivna och fängslande. De bilder Torsten tecknade av livet i Förenta Staterna är fragmentariska, men ger likt andra amerikabrev inblickar i hur livet kunde gestalta sig för en immigrant. Dock skiljer sig många av breven från andra utvandrarbrev genom att de också beskriver hårda tider, att det kunde vara svårt att få arbete och att en del svenskar levde i ren misär i det nya landet.

De aktuella breven är relativt lätta att läsa. I de fall där bokstäver och siffror utformades annorlunda på 1850-talet än de gör idag hade jag god hjälp av en CD-skiva: '41 Handskrifter från perioden 1339 -

1926' av Per Clemensson och Sven Ångmark. Dock fanns andra svårigheter. Skribenten hade tidvis ont om papper och gjorde då sitt bästa för att klämma in så mycket text som möjligt på en sida. Dessemellan skrev han under svåra förhållanden, på dåligt underlag och med usel penna.

Torstens sätt att stava var tidstypiskt i det att stavningen var inkonsekvent. Orden kunde stavas på flera sätt i ett och samma brev. Dock stavades *alltid* ständigt med ett *l* och *aldrig* inte någonsin med ett *l*.

Vem var Torsten Rudenschöld?

Han var västgöte och tillhörde en grevlig familj. Torsten hade far, mor och två syskon. År 1853 gifte sig Torstens syster, Stina, med tidningsmannen Swen Adolf Hedlund i Göteborg. Det är tack vare honom som 62 av Torstens brev blivit bevarade. Hedlund var under många år chefredaktör för Göteborgs Handels- och Sjöfartsstidning och som sådan både framgångsrik och inflytelserik. De flesta breven var ställda till honom. De finns nu på Göteborgs Universitetsbibliotek.

Fadern, Torsten senior, var en välkänd man, aktiv i tidens samhällsdebatt. Han skrev flera böcker om ståndcirkulation och engagerade sig hårt i utbildningsfrågor. Under barnens uppväxttid levde familjen i små omständigheter. Vid tiden för sonens utvandring var fadern statligt anställd skolinspektör. Hans ansvarsområde var den

obligatoriska folkskolan, tillkommen genom riksdagsbeslut 1842. Obligatoriet var inte självklart populärt i alla läger. De rudenschöldska inspektionerna syftade till att undersöka om barnens skolgång var organiserad på ett sådant sätt att det

var praktiskt möjligt för alla att delta i undervisningen. Torsten Rudenschöld senior var en aktad och inflytelserik man

Torsten junior var hyfsat välutbildad. Han gick på gymnasiet i Skara och fortsatte därefter sina studier i Uppsala under några år.

Han levde sitt liv med ständiga ekonomiska bekymmer. I Sverige ådrog han sig stora och växande skulder, utan att ha förmåga att betala dem. Av allt att döma var detta en av orsakerna till att han emigrerade. I flera brev berättade han om hemlängtan och vantrivsel i det nya landet. Kommentarer om löner och kostnader för kost och logi återkom gång efter annan i breven till familjen Hedlund.

De arbeten Torsten kunde få i sitt nya hemland var dåligt betalda grovarbeten som krävde goda krafter och stabil hälsa. Och Torsten var en relativt bräcklig varsel. Förtjänsten var aldrig stor och några pengar att spara fanns inte. Till en del

berodde det på att han unnade sig ett gott kosthåll och att han *"tröstat sig med småbarns njutningar"*. Han åt med förtjusning amerikansk äpplepaj.

Skribenten var både godtrogen och godhjärtad. Han investerade oklokt bland annat i tomtmark. Han lät sig vid ett tillfälle luras av en landsman i olycka och vid ett annat av en snickare, hos vilken han hoppades få arbete. Den hårt prövade svågern ombads gå på gång att skicka pengar och Torstens böner klingade sällan ohörda. I breven uttryckte han sin tacksamhet. Så här kunde han formulera den: *"Tack för Edert bref och anvisningar på pengar, mycken tack. Jag önskar verkligen jag wore på Bjurslätt, ehuru jag tviflar att jag der kunde arbeta mig ur min skuld.....Men wille ej gå någon annanstans, dels emedan jag behövde hemlifvet i edert hus, dels emedan jag då skulle pressat Dig för mer pengar. Hade jag tordats, skulle jag sannertligen stannat längre, men penninge-åtgången skrämde mig."*

Slaget öster om Atlanta i Alabama 1864.
Sydstaternas trupper erövrar ett kanonbatteri.

Själv beskrev Torsten sig som *"velig och försagd"*, han ansåg sig också vara en *"ängslig varelse som det äntligen skall bli karl af"* i det nya landet. I ett senare brev till svågern lät det så här: *"Du känner inte mig. Jag är långt odugligare än du tror, och mycket dugligare än vad jag själv tror"*.

I Förenta Staterna 1854 – 1857

För en amerikaresenär på 1850-talet fanns flera alternativa resvägar. Torsten gjorde för sin del samma val som flertalet av sina landsmän. Han reste från hemstaden, Göteborg, till Hull i England, i hans fall med ångaren 'Oscar'. Från Hull tog han tåg till Liverpool och så båt till New York. Han

kom på den resan att använda sig av två för tiden nya kommunikationsmedel. Resan med ångbåt fann han obehaglig och besvärlig medan tågresan beskrevs som ganska rolig.

Vid ankomsten till det nya landet sände Torsten i rask takt tre brev till familjen. I dem beskrev han resan över Atlanten i målande ordalag. Likt många emigranter upplevde han en besvärlig överresa. Han påstod att passagerarna på emigrantfartyget blev misshandlade av besättningen, som också slogs inbördes. Fartyget var överfullt och maten knapp. Under rubriken *Brev från en emigrant* publicerades de tre breven i Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning. De väckte en viss uppståndelse

och ledde så småningom till ett antal insändare i tidningen. Möjligen hade Torsten Rudenschöld och SA Hedlund en överenskommelse om resebrev. Det vet vi inte. Det vi vet är att de första tre breven snabbt infördes i tidningen och att det sedan gick lång tid innan ett av Torstens brev åter fanns publicerat. Om orsakerna till detta kan vi endast spekulera.

Likt andra resenärer ur de högre samhällsklasserna var Torsten Rudenschöld försedd med såväl kontanter som introduktionsbrev till landsmän boende i Förenta Staterna. Planenligt träffade han en rad svenskar under sin första tid i landet.

I staden Galesburg fanns vid den här tiden en svensk församling ledd av en pastor Hasselqvist som för övrigt också gjorde sig bemärkt genom att starta 'Hemlandet', den första svenskspråkiga tidningen i Förenta Staterna. Där, i Galesburg, bodde Torsten Rudenschöld. Han försörjde sig som snickare, rallare eller annat kroppsarbete och tycks ha trivts hyfsat med det. Förtjänsten var knapp men ganska trygg. En arbetare kunde inte vara säker på att få behålla sitt jobb, men det var inte svårt att skaffa ett nytt, när det gamla tagit slut.

Breven innehöll under de här åren upplysningar om vardagsliv, löner, kostnader för mat och boende samt kommentarer till företeelser i det amerikanska samhället. Så delgavs läsarna synpunkter på slaveriet, mormonerna och Bishophillarna samt svepande karakteristik av amerikanerna.

På senhösten 1855 avled Torstens mor och han ombads av familjen att återvända till Sverige. Först ett och ett halvt år senare

använde han de respengar svågern skickat och reste hem igen.

I Sverige 1857 - 1859

Några slutsatser kan dras om hur livet gestaltade sig för vår brevskrivare i Sverige. Hans ständigt lika dåliga ekonomi förbättrades inte, trots att han under åren i Sverige bodde hos släkt och vänner, mest vistades han hos systemen och svågern. Han tycks ha tillbringat mycket tid på Bjurslätt, som ägdes av SA Hedlund. Där ledde han arbetet med en del förbättringar. En period reste han tillsammans med fadern på dennes skolinspektionsresor och breven fortsatte att komma till det hedlundska hemmet, nu med skildringar av hur väl fadern blev mottagen på de platser han besökte. Dessvärre saknas information om resultatet av inspektionerna.

Förenta Staterna 1859 - 1861

Torsten R. återvände år 1859 till Förenta Staterna. Denna gång reste han över Hamburg och Southampton. Han gjorde ett kort besök i New York och begav sig därpå till Elwood i Kansas. Den staden blev hans bas fram till i maj 1860. Då flyttade han till St Joseph som är Elwoods systerstad på andra stranden av Missourifloden och i delstaten Missouri.

Från den här perioden härstammar en rad brev med livfulla skildringar av amerikanskt samhälle, natur och arbetsliv. Då och då underhölls familjen Hedlund med spännande berättelser av sådant han hört i andra eller tredje hand, sådant som idag kallas skrönor. Dock tecknade han intressanta bilder av dåtidens Förenta Stater.

Brev till hemlandet från utvandrare sven-

skar gav ofta en positiv bild av livet i det nya landet. Det gällde inte Torstens brev från perioden 1859 till 1860. I mer än ett brev beskrev han den misär som immigranter kunde hamna i. *"Somliga nybyggare här, som jag talt wid, ha haft widriga öden att genomgå bland annat för sjukdom. När till exempel hela familjen ensam på prärien ligger sjuk och snön yrar in i huset och dörren består av en filt; jag har sjelf sett sådana dörrar"*. Även Torsten levde tidvis i misär.

Också under de här åren var kroppsarbete det som fanns att få och åter blev järnvägsbyggande en räddare i nöden. Torsten arbetade även som snickare, målare och med vedhuggning. En kort tid putsade han skor på ett hotell. Och så var han stalldräng. Alla dessa olika sysselsättningar hade han under 1½ års tid. Hans dåliga uthållighet berodde delvis på besvär med hälsan. Alla jobben var relativt dåligt betalda och Rudenschöld fick knappt ihop till brödfödan. Han lånade pengar och skulderna växte, så även tiggARBREVEN till Sverige.

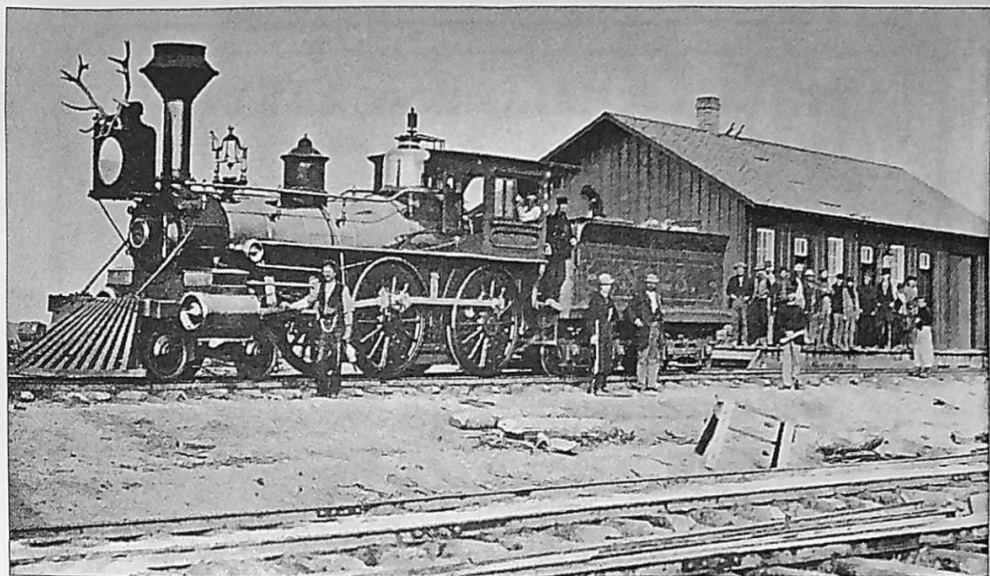
Förenta Staterna 1861 - 1865 I början av år 1861 utbröt det amerikanska inbördeskriget. Redan samma vår tog Torsten Rudenschöld värvning som menig soldat i nordstatsarmén. Av allt att döma var hans motiv enbart ekonomiska. Som soldat fick han kost, logi och lön.

Hans inställning till kriget och krigsorsakerna speglades i ett brev till svågern på följande sätt: *"du har en galen tanke om det här kriget. Att ge södern ett kok stryk och låta dem gå är ej vår mening. Meningen är att kosta hvad det kosta will,*

bibehålla unionen, såsom enda medlet att bewara demokratiska/republikanska styrelsesättet, samt att på denna contineten få ett slut på de dumma krigenLåt Södern bli sjelfständig stat med slavar och en fåtalig aristokrati, och England hota från norr med sin bölds- och bomullsadel, så såge det illa ut med frukterna af Washingtons tåliga arbete. Rymmande slafvar från södern, skulle alltid wara ett krigsfrö.Menigheten skyr negrernas förblandelse med de hvita och nordens arbetare frukta nedsättande i arbetspriserna."

I varje brev avsänt under perioden maj 1861 till april 1865 kommenterade Rudenschöld på olika sätt sina erfarenheter av soldatlivet med tonvikt på det militära vardagslivet. Torstens krig blev likt många andras. Det bestod till stor del av evighetslånga marscher och mellan dem perioder av sysslolöshet.

De skisser som tecknades var fulla av detaljer av mångahanda slag. Så fick släktingarna i Göteborg reda på hur mycket soldaterna fick betalt, hur de inkvarterades, vad de fick att äta och hur det var med uniformerna. Även om kriget av naturliga skäl dominerade hade Torsten tid och intresse att glädja sig åt den ibland mycket vackra amerikanska naturen och att dela med sig av sin förtjusning. Allt detta blandades med skildringar av några slag Torstens regemente deltog i. De är så levande beskrivna att man nästa hör kulorna vina runt öronen och känner hur kallt och vått det var. Han skrev som regel endast om krigshändelser som han hade egen erfarenhet av. Ett undantag var det stora sjöslaget mellan Monitor och Merimac. Och då stod landsmannen John Erikssons insats i fokus, inte slaget

En lantlig station vid Union Pacific Railroad.

eller dess konsekvenser.

I Göteborgs Handels- och Sjöfartstidningen fanns många notiser om det amerikanska inbördeskriget. Då och då förekom dessutom längre skildringar, ofta under rubriken "Bref från krigsteatern" eller liknande. Bland dem fanns också några av Torstens brev som trycktes oavkortade i tidningen.

Av breven framgår att Torsten ibland nåddes av ett exemplar av sin svågerns tidning samt att han prenumererade på en svensk-språkig amerikansk tidning, troligen den i Chicago utgivna Hemlandet. På så sätt kunde han, en menig soldat, följa de omvälvningar som ägde rum på den europeiska kontinenten, i Ryssland och i Mexiko. Vi vet det därför att Torsten var intresserad av politik och kommenterade kriget mellan Danmark och Preussen, den franska inblandningen i Mexiko och den ryska livgenskapens upphävande.

Likt många andra emigranter blev Torsten förtjust då han träffade landsmän. Under krigsårens marscher gjorde han det relativt ofta. Vissa svenskar träffade han flera gånger t ex den tidigare nämnde pastor Hasselkvist och Victor Rydbergs svåger. Torsten kände Victor Rydberg eftersom denne var anställd på Handelstidningen. Somliga landsmän omtalades med särskild stolthet, bland dem John Eriksson, Jenny Lind och Fredrika Bremer.

I november 1864 insjuknade Torsten Rudenschöld hastigt. Han blev förlamad och hade enligt ingressen till sin sista artikel i Handelstidningen troligen drabbats av någon reumatisk sjukdom. Han togs in på ett amerikanskt sjukhus och avled där i maj 1865, endast 39 år gammal.

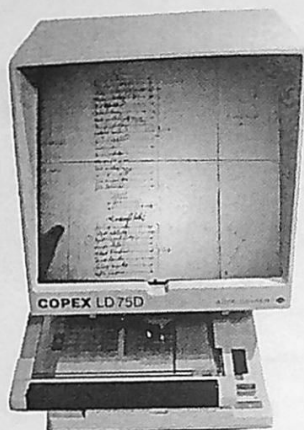
Släktforskare !

3.000:-

... i rabatt får Du, vid köp av
Copex LD 75.

Du betalar endast 5.600:- inkl. moms
(ord. pris 8.600:-)

- * läsaren har specialanpassad fichehållare för SVAR-fiche
- * 1 st objektiv med 42 x förstoringegrad
- * stor bildskärm 29 x 28 cm
- * frakt tillkommer
- * 7 dagars returrätt
- * www.msab.org

MSAB
MICROSYSTEM AB

Lingonvägen 33
448 37 Floda
031 - 19 06 09

SVAR har upphört med utlåning av mikrokort

från 1 juni i år. Ett avgörande problem i SVARS:s verksamhet på senare år har varit den snabba minskningen i försäljning och utlån av mikrokort.

Därför har SVAR påskyndat skanning av arkivhandlingar, även in på 1900-talet, efter omtolkningen av sekretessbestämmelser (se Västanbladet nr 2 - 2008).

SVAR säljer nu ut begagnade mikrokort (fram till ca 1905) via sin hemsida www.svar.ra.se

Endast hela volymer kan köpas. Pris 5 kr per mikrokort. Minimidebitering 50 kr. Porto och emballage tillkommer.

Först till kvarn gäller !

Obs. I den mån arkivhandlingar ännu icke skannats av SVAR kan man dock fortfarande låna de aktuella mikrokorten.

SKATTER och GAMLA UTTRYCK

är sammanställda av GRS hedersledamot Pär-Olov Odmer med början i januari 1995 och senast kompletterade 2003.

Han har givit sitt tillstånd till denna publicering.

GRS avsikt är att i varje av de kommande fem numren av Västanbladet publicera fyra nya A5-sidor, vilka kan plockas ur tidningen - om man så vill - då de placerats i numrets mittuppslag.

SKATTER och GAMLA UTTRYCK

sammanställda av Pär-Olov Odmer.

Betungande avgifter (tillfälliga)

Skyldigheten att uppföra: kyrka, klockstapel, sockenstuga, fattigstuga, soldat- och ryttarstugor, tingshus, hållstall och "det orimligaste av allt" - sjukhus åt kyrkoherden (enligt kyrkolagen). Därtill kan nämnas soldatlegan, dvs den utgift som drabbade roten i samband med lejandet av knekt.

Abit (latin) Avgick, utflyttade från församlingen.

A.D. Förkortning av Anno Domini (latin) i Herrens år, efter Kristi födelse.

Adel. Samhällsklass som tilldelats vissa ärftliga privilegier av ekonomisk, politisk eller social natur. Sedan 1854 utges en kalender över de adliga ätter som är introducerade på riddarhuset, Se Sveriges ridderskap.

Och adelns kalender. Fullständiga genealogier över alla introducerade adelsätter är publicerade av Guataf Elgenstierna i "Den introducerade svenska adelns ättartavlor.

Adelsfana. Rytteristyrka som adeln under Gustav Vasas tid uppsatte på grund av sin rustjämskyldighet. Befälslönerna indrogs 1809.

Adelsmöte. Den svenska adelns sammanträde på Riddarhuset vart tredje år för behandling av gemensamma frågor.

Adept. Lärjunge, elev, under medeltiden mästare i alkemi, guldmakare m m.

Afdanka. Avskeda, ta avsked från anställ-

ning.

Afsinna. Vansinnig

Afskilsår. Dödsår.

Afvittra. (vittra = göra veterligt). Ett avskiljande av makes och arvingars andel i oskiftat bo, arvskifte. Änkling, änka eller fränskild fick inte ingå nytt äktenskap, förän arvingarna var "avvittrade".

Agnatisk stamtavla. Stamtavla uteslutande på manslinjen (patrilinärt system).

Aktuarie. Tjänsteman som tar emot, förvarar eller utlämnar ett ämbetsverks handlingar eller sysslar med statistiska uppgifter.

Almanacka. Ett slags kalender, som i Sverige utgavs årligen från 1540-talet.

Allmänningsöre(n). Allmänningsöre var en penningskatt (Västergötland). Troligen ett öre av varje bondehushåll.

Anciennitet. Tjänsteålder, befodringsrätt med hänsyn till antalet tjänsteår.

Ankare. Mått för våta varor, 15 kannor, 39,26 l.

Apanage. Underhåll.

Apoplexi. Slaganfall, plötslig medvetslöshet, och/eller förlamning, orsakad av propp eller blödning i hjärnan.

Armborst. Ett skjutvapen, bestående av en pilbåge och en stock med pilränna. Användes till det på 1500-talet ersattes med eldvapen.

Arvejord. Ärvd jord. Vid försäljning skulle sådan jord först "uppbjudas"

(erbjudas) till närmaste släkten: färdernjord till fädernefränder, modernejord till modernefränder. Dessa hade sålunda förköpsrätt. Uppbudet skulle ske tre gånger, infördes i domstolens protokoll vid tre på varandra följande ting. Förfarandet upphörde 1875.

Askonsdag. Onsdagen efter fastlagssöndagen.

Attargäld. Den utgick i Uppland med 30 marker penningar för varje hundare.

(Hundare eller hundaret skulle i Uppland utrusta fyra ledungsskepp, skeppslaget ett. Se vidare Hundare!

Attung. Attung = en åttodel, medeltida benämning på en jordenhet. Inom Östgöta lagsaga och på Öland betecknade *Attung* ett jordområde, som hade det för den ursprungliga attung i lag fastställda tomtmåtten (enligt östgöotalagen skulle en gränslinje mot bygatan ha en längd av 10 alnar).

Auditör. Juridiskt biträde vid krigsrätt och vid militära disciplin- och ersättningsmål. (Egentligen åhörare).

Augmentskatten. Avgift som utgick till förstärkning av rusthållen.

Enligt en gammal debitering utgick ett år Augmentskatten till 54 rdr medan den egentliga kronoräntan stannade vid 23 rdr och kronotionden vid 16 rdr.

Augmentshemman var ett hemman vars ränta (skatt) anvisats till understöd åt rusthåll, då dess stamhemman ej var tillräckligt bärkraftigt för att ensamt utgöra ett rusthållsnummer.

Avgäld. Årlig avgift som tidigare utgick för lägenhet som för alltid blivit avsöndrad

från ett hemman.

Avgärda by. By som anlagts på en äldre bys (bolbyns) mark och avskilt från denna.

Avlingejord. Jord som förvärvats av innehavaren genom köp eller byte (ej genom arv).

Avrad. Avrad är ett gammalt ord för arrendeavgift.

Avrösa. Med råmärken skilja ägor från varandra.

Backstugesittare. Backstugusittaren bodde i stugor på annans mark utan att bruka bondens jord som torparna eller vara i dennes tjänst som statarna.

För att spara in byggnadsmaterial till minst en vägg grävde man ofta in stugan i en backe eller reste den mot en lodrät bergvägg.

Bandare. Tunnbindare.

Bannlysning. Exkommunikation, uteslutning ur kyrkans gemenskap.

Bardskärare. Av tyskans "Bart" = skägg och "scheren" = klippa., barbera, fältskär.

Befallningsman. På 1600-talet landshövding, högre militärt befäl, senare främst arbetsledare (rättare) på större lantgård.

Betsman. Ett slags våg som man håller i handen. Den består av en graderad stång med en vikt i ena ändan och en krok i den andra. Hantaget kan förskjutas på stången.

Besutten. En bonde ansågs besutten som ägde jordbruksfastighet som försörjde familjen och gav avkastning nog för att också klara skatteskyldigheten.

Bevilling. Gemensamt namn på de vikti-

gaste extra ordinarie statsinkomsterna: skatter, acciser, tullar, postmedel etc.

Beväring. Bevärnat manskap som fullgjorde den allmänna värnplikt som infördes 1812. Namnet utbyttes 1885 mot "värnpliktig".

Birkarlar. Bönder i Västerbotten, som under medeltiden och 1500-talet hade privilegium på handel med lappar (samer).

Bissare. Övervakade dukningen och smakade av maten.

Blaggarn. Grovt tyg av blågarn.

Bol. Bostad, boställe, ett stycke kord, gård, hemman av mindre storlek

Borgläger. Inkvartering av krigsfolk.

Under Gustav I:s och hans söners styrelse var det inom riket värvade krigsfolket förlagt i på slott och kungsgårdar samt även på prästgårdar och i städerna.

Senare ersattes borgläger med penningar.

Boskapspenningar (Rumpskatten).

Det var en av de många skattetitlarna, som tillsammans bildade mantalsrätten.

Skatten beviljades vid 1620 års riksdag till betalande av riksgälden och underhållet av försvarsverk. Den bestod av en avgift av vissa ören per kreatur och varje tunnlands utsäde men blev 1642 en efter mantal årligen utgående grundränta.

Boskapspenningen avskrevs med övriga grundskatter åren 1885 och 1892.

Bouppteckning. En från 1734 lagstadgad skyldighet att till domstol inlämna en förteckning över ett dödsbos tillgångar och skulder.

Brudskatt. En skatt som från början av 1600-talet uttogs i samband med kungligt

giftermål.

Brylling. Fyrmänning.

Burskap. Före 1864 den lagliga rättigheten att utöva handel eller hantverk i stad varmed följer de förmåner och skyldigheter som tillkommer borgare.

Byggnings Hjelp. (Från Gustav Vasas tid).

Avsedd för Kronans byggningsarbeten (Byggnader, broar, befästningar mm).

Den bestod av : dels av arbetskraft, dels av byggnadsmaterial, dels en del extra ordinarie utskylder som:

1. Byggningshjelpen
2. Salpeterhjelpen
3. Skjutsfärdspenningarna
- 4 Hästeståndspenningarna

Utdebiteringen för 1 mtl skatte- eller kronohemman var år 1809 totalt för dessa fyra skatter 6 rdr banco jämte en rad naturaprestationer, värderade till 40 rdr. Därtill 8 årliga dagsverken jämte 12 dränge- och 6 ökedagsverken , värderade till 9 rdr banco.

Byggningshjelpen är en gammal svensk ränta, som härleder sig från allmogens skyldighet att bygga och underhålla kungens slott och gårdar samt rikets fästningar.

Den skyldigheten förvandlades efterhand till en årlig ränta, som ingick i mantalsrätten.

Den kallades på vissa orter "årlig hjälp, vinterkörsel, slottsfaun och körsel".

I Bergslagen utgjordes den till Kronans bergsverk och benämndes "vind och vask, malmkörsel och brukshjälp".

Byggningssäd. Av kronan återlämnad andel av det indragna kyrkotiondet för att

socknarna skulle kunna hålla sina kyrkor i stånd.

Bysättning. Förvaring i häkte eller gäldstuga för den gäldenär, som inte fullgjorde sina ekonomiska åtaganden. Han släpptes när så skett.

Bödel. Person som verkställer domsluts beslut om avrättning, tortyr eller brännmärkning av förbrytare. Ursprungligen var bödeln skarprättarens biträde.

Bödelstaxa från 1736.

För halshuggning 5 Daler

Särskilt för handens avhuggande 2 Daler
Rådbråkande och halshuggande samt partearande och steglande på tvenne eller flera pålar 15 Daler

Halshuggande eller steglande på en eller flera pålar 10 Daler

Halshuggande och brännande å båle 10 Daler.

Upphängande i galge 8 Daler

Kåk och hudstrykande 3 Daler

Fördrivande utur stad eller härad 2 Daler

Knipande med tång, var gång 2 daler

Brännande i pannan eller å rygg med stadens eller häradets vapen för att visa att han var missdådare 2 Daler

Tungans avskärande 5 Daler

Öronens avskärande 2 daler

Dessutom ålåg det bödeln eller bödelsknekten att prygla dårarna i dårhuset.

Böneman. Ombud som framförde en friares önskemål. ("Hjonelag skall med böne-man byggas")

Bördsbrev. Passhandling för vandrande gesäll med intyg att han var född "i äkta säng".

Bördsrätt. Släktingars förköp till fast egendom. Gällde i stad till 1857, på landet till 1863.

Census. Skatteskrivning, folkräkning, mantalslängd; inkomst eller förmögenhet som ger rösträtt.

Censusförteckning Mantalslängd i USA (vart tionde år).

Centner 100 skålpund, 42,5 kg.

Centonalen. En krigsmanshusavgift, som drogs på officerares lön.

Cession. Avstående av all egendom till borgenärer, överlåtelse av fordran till annan person utan gäldenärens samtycke.

Charta sigillata (ch. sig. „stämpelpapper). Under tiden 1732 - 1860 utgick särskild avgift vid lysning, den uttogs som en stämpelavgift på lysningssedeln.

Avgiftens storlek berodde tidvis på hur mycket brudgummen betalade i skatt.

Clerus. Präst (lat.)

Collegium medicum. Ämbetsverk (lat.) som från 1663 handhade medicinalväsendet i Sverige. Efterträdde 1813 av av Sundhetskollegium.

Communionslängd. Längd över nattvardsgäster.

Cornett. En trupp ryttare, den yngste officeren vid kompaniet, som det ålåg att föra standaret, ung underlöjtnant; kvinnlig huvudbonad.

Dagg. Repstump att prygla med.

Forts. i nästa nummer

Några skatter ur Stadsbibliotekets magasin presenterade under släktforskardagen på Stadsbiblioteket i Göteborg lördagen 5 april 2008.

För den som kommit en bit på väg i sin släktforskning uppkommer nya frågor och funderingar. Att hämta fakta från olika källor är ett trevligt och lärorikt sätt att få ytterligare information att knyta till sin släktforskning och ge en bild av en epok, en plats och livsvillkor. Historia, etnologi och biografier är några genvägar, hembygdsböcker en annan. Sådan information går att finna till exempel via böcker, tidskrifter och årsböcker.

I bibliotekets magasin finns många "guldkorn" för släktforskare. En kategori väl värd att lyfta fram är **hembygdsböckerna** som ofta ges ut en gång om året. De innehåller artiklar i allehanda ämnen knutna till en speciell bygd eller ort. I dem kan man t. ex. läsa om bemärkta personer, speciella händelser eller företag verksamma i bygden. I 1994 års volym av årsboken "Från Borås och de sju häraderna" finns det t.ex. artiklar om spelmän från Kind, vikingatida blästbruk i Västsverige och ytterligare en artikel handlar om personen Magnus Pettersson i Ambjörnarp. Det är inte helt lätt att söka fram material ur årsböckerna, men ett tips är att leta via bibliotekets databas **Artikelsök**. Med lite tur finns innehållet i just den årsbok man är intresserad av indexerat här och då går det att få hänvisning till rätt volym.

Ett annat ämne som många släktforskare ägnar sig åt är **soldatforskning**. På biblioteket finns Svenska armens rulla som gavs ut under olika namn en bit in på 90-talet. En bra handledning för den som ska börja "soldatforska" är Sveriges släktforskarförbunds årsbok från 1988 som har titeln **Båtsmän, ryttare och soldater**. I den får man en

överblick över olika militära källor men man kan också läsa om soldatyrket i svunnen tid. Uppslagsverket "Karl XII:s officerare" i 2 band av Adam Lewenhaupt hjälper till att kasta ljus över karolinernas öden.

Biblioteket har också uppslagsverk för de som vill söka sina **adliga rötter**. "Sveriges ridderskaps och adels kalender" finns bevarad i magasinet sedan 1912. Här finns även "Kalender över ointroducerad adel" liksom "Den introducerade svenska adelns ättartavlor". Adliga danska familjer går att hitta i uppslagsboken "Danmarks adels aarbog" och finns det anknytning till Tyskland har biblioteket även "Genealogisches Handbuch des Adels". En liten skojig bok värd att nämna är "Svenska Adelsmäns Öden också en Adelskalender". I den listas personerna alfabetiskt. Om Olof Adlerberg, kapten vid Södermanlands regemente kan man t.ex. få reda på att han "blef dödskjuten 1713 vid Hollingstedt i Holstein i en träffning med ett ryskt detachement".

Vad hade farfar för årsinkomst? Vilket telefonnummer hade mammas familj och på vilken gata bodde de? Stadsbiblioteket har spridda årgångar från 1940 av **Göteborgs taxeringskalendrar**. **Göteborgs stads adresskalender "Blå boken"** finns från 1920, även här med luckor.

Våra anförvanter har haft olika yrken och vissa finns väl beskrivna i **yrkesminnen** av olika slag. Nordiska museets serie "Svenskt liv och arbete" men också böcker om enskilda yrkesminnen ger en bild av

villkoren förenade med gångna tiders arbetsliv. Dessutom finns en hel rad yrkesmatriklar med namn- och adressuppgift och ibland examensår och porträtt.

Herdaminen finns från i stort sett samtliga svenska stift, **statskalendrar** från de nordiska länderna samt en rad utländska biografiska uppslagsverk.

För den som haft en riksdagsledamot i släkten finns **riksdagstrycket** från 1920 och framåt.

Via detta material kan man följa vad Johanson i Berg och alla andra ledamöter sagt och gjort. Föregångaren till dagens statskalendrar, boken "Det anno 1729 florerande Sverige" finns utgiven i faksimil. I den finns de tjänstemän som vid denna tid var anställda vid olika svenska myndigheter. Man kan läsa lite om myndigheternas olika verksamheter och även få reda på de anställdas adresser.

Historiska kartor behöver inte bara visa Sveriges gränser under stormaktstiden. Lika stort intresse kan Marks härads vägnät under 1850-talet väcka liksom trakten kring Sundsvall 1921. Häradskartan på DVD, general-

stabens äldre kartor samt senaste utgåvan av "Gröna kartan" finns tillgängliga för detta ändamål.

Mycket av det material stadsbiblioteket har att erbjuda finns på öppna hyllor på plan 1. Magasinet innehåller en hel del godbitar, men hit har allmänheten inte tillträde.

Vänd dig till personalen för att få hjälp att finna det du söker!

Ett tips är också att titta på bibliotekets länksamling. Dit kommer man enklast efter att ha klickat på rubriken digitala biblioteket på stadsbibliotekets hemsida. I länklistan finns adresser till olika arkiv, direkt åtkomst till fria resurser samt Lantmäteriets historiska kartor.

Biblioteket erbjuder tjänsten Boka bibliotekarie som innebär att man kan få extra sökhjälp, liksom en presentation av släktforskningsresurserna under en timme.

Susanne Fleischer och Eva Borgvall
Bibliotekarier vid stadsbiblioteket

www.goteborg.se/bibliotek
Tel. 031-3683304

Släktforskare har "jour" på Stadsbiblioteket !

I samarbete med bibliotekets ledning har vi i GRS lovat att en något erfaren släktforskare skall ha "jour" 12 st onsdagar kl. 15.00-18.00 f o m den 17 sept 2008.

Platsen är släktforskaravdelningen 1 tr upp mot Berzeliigatan, där vi får ett bord till förfogande och kan vara till hands vid forskarborden om så behövs. Vi kan t ex förvänta oss frågor om hur man börjar (GRS har broshyrmaterial), hur man handskas med Genline, SVAR, Dödskivan o d , kompletterande källor, tydning av svårläst text etc.

Ingen släktforskare är något orakel. Fråga då efter namn och telefon, så du kan återkomma sedan du tänkt över problemet och ev. rådfrågat någon i föreningen, som borde kunna svaret. **Kan du ställa upp en onsdag ?**

Anmäl dig till GRS ordförande Per Clemensson, tel. 031-206563, 0705-206564.

Upplev den stora glädje som en släktforskare utstrålar när han eller hon får hjälp med att hitta okända anor ! Någon annan ersättning utgår ej.

Stina Börjeson - minnesord

född 10 febr. 1920, död 16 maj 2008

GRS styrelseledamot och klubbmästare åren 1986 - 1998 *Stina Börjeson* har avlidit.

Stina var till yrket sjuksköterska, anställd på SKF:s företagshälsovård. Hon blev medlem i vår förening år 1981. Efter pensioneringen deltog hon under 14 år i "torsdagsgruppen" (jämte fyra andra kvinnor) med att ordna upp den Långströmska klippsamlingen.

Hon utsågs till hedersledamot 1999 som erkänsla för sina stora och helhjärtade insatser och tillhörde därefter val nämnden i tre år.

Hon deltog också med stort intresse i ideellt arbete inom Röda Korset. På senare år lade dock hälsan hinder för hennes föreningsarbeten.

Vi kommer att ha Stina i ljusst minne för hennes glada och lättsamma sätt och villighet att alltid ställa upp.

Joel Holger

*För ett Vackrare Hem,
besök
vårt Konstgalleri*

GALLERI SCANDINAVIA

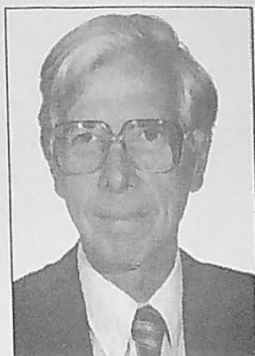
*Galleri Scandinavia, Berzeliiigatan 14, Göteborg
Tel. 031 - 16 93 01*

Familjen Lindblom

John Ashton - minnesord

Vår styrelsesedamot under åren 2002 och 2003 *John Rowland Ashton* har avlidit 90 år gammal. Han var född i Manchester i England och var och förblev britt trots sitt livslånga engagemang i Sverige och Göteborg. Han träffade sin svenska blivande hustru i London sommaren 1950 och de gifte sig i juni 1951 i Utby kyrka.

Ashton blev verksam inom göteborgskt, svenskt och norskt skolväsen och har introducerat generationer av svenska och framför allt göteborgska skolungdomar och lärare i det engelska språket genom sin verksamhet som lärare och läroboksförfattare just då svensk läroverksundom övergick från tyskan till engelskan som förstaspråk.

Vid sidan av sin lärargärning verkade Ashton inom St Andrew's engelska församling, The English School, British Club och välgörenhetsorganisationen British Factory. I samband med detta engagemang kom jag att ha ett nära samarbete med honom såsom arkivarie vid landsarkivet och han kom för mig att bli en nära vän och gedigen kunskapskälla till brittisk genealogi.

Hans intresse för släktforskning var genuint och han var väl insatt i såväl svenska som brittiska folkbokföringskällor. I slutet av sitt liv 2003 utgav han efter ett flertal års intensiva forskningar en bok *Lives and Livelihoods in Little London*, i vilken han kartlade engelska, skotska, irländska och walesiska släkter i Göteborg. Här återfinns Keiller, Dickson, Clarke, Sheldon, Maister, Chambers, Chapman, Campbell, Hall, Chalmers, Erskine, Gibson, Nonnen, Wilson m fl. Ashton ger en mängd data om våra brittiskättade Göteborgare och personifierar därmed den anglosaxiska påverkan på Göteborg.

Stort tack John Ashton.

Per Clemensson

GRS vårutfärd den 24 maj

gick till Bohuslän: Hamburgsund, Fjällbacka och Vitlycke hällristningar. Resan blev mycket uppskattad och skildras av Margareta Åquist på föreningens hemsida www.genealogi.se/grsl/, klicka på Rapporten. Många bilder visas också, tagna av några deltagare.

Hus och människor kring Pölgatan

- en krönika om
Gathenhielmska Kulturreseptatet i Majorna
Bokanmälan

Denna trevliga skrift har sammanställts av **Sture Larsson och Lars Olsson** och ges ut av föreningen Gamla Majgrabbar (tel. 031-24 61 61). Författarna har forskat i bibliotek och gått på djupet i göteborgsarkiven f.o.m. 1700-talets mitt, men också samlat uppgifter från gamla göteborgare, födda under 1900-talets tidiga år.

Alla tomterna med sina ofta mycket gamla trähus vid Pölvägen (som den förr hette) samt i Söderlingska Trädgården har tagits med och är utförligt beskrivna med ägarlängder och andra boende.

Tomterna har ofta sällsamma namn: Hälleberget, Frigga, Gilgal, Gavanna, Stora och Lilla Klämman, Hjortberska huset, Strutsen, Cappadocien, Fröjdenborg, Lilla Knipelyckan, Hviloplatsen/Oljeckvar-

nen, Justitia/Ladan, Härberget, Gloriana och Phoebus.

Dessutom har man med ett antal dokument med anknytning till Majorna vilka man forskat i, t.ex. En holländare på besök 1792, Order från landshövdingen, Då kole-ran härjade i Majorna 1834, Anställningsvillkor vid skeppsvarvet Wiken 1795 m.fl.

Joel Holger

Boken finns i GRS bibliotek.

Välkommen som medlem i SVERIGEKONTAKT och dess lokalförening i Göteborg

- * du får resa i vårt och främmande land
- * du får lyssna till trevliga föredrag
- * du får vara med och stötta svenska språket och svensk kultur i utlandet
- * du får uppleva trevlig gemenskap
- * du får vår tidning 4 ggr per år

Betala in din medlemsavgift 150:- kr på plusgiro 40580-3

Informera dig på hemsidan www.sverigekontakt.se

EmiWeb

EmiWeb är en ideell förening, som bildats i syfte att utveckla, driva och tillhandahålla databasen EmiWeb för emigrant- och immigrantforskning (migrationsforskning). Initiativet har tagits av Emigrantregistret i Karlstad och av Göteborgs-Emigranten och medlemmar i föreningen är i första hand tidigare medarbetare i Emibas, men bland medlemmarna finns också släktforskar- och hembygdsföreningar samt enskilda personer och statliga och kommunala institutioner. Medlemmarna levererar mot ersättning forskningsmaterial i digital form till basen. Bidragen godkännes av föreningens styrelse

VAD FINNS I EMIWEB ?

I databasen kommer du att hitta uppgifter om våra c:a 1 milj utvandrare och invandrare från början av 1800-talet till omkring 1950. Materialet finns i form av personregister till t ex kyrko- och skattelängder, brev, foton, dagböcker, tidningsklipp, litteratur och intervjuer. De tidigare cd-skivorna Emigranten Populär och Emibas återfinns inte här ännu. EmiWeb's material är såväl Sverigeomfattande som lokalt/regionalt, såväl svenskt som utländskt och såväl avsett för släkt-, person- som hembygdsforskare. Tanken är att samla allt källmaterial både privat och officiellt kring våra ut- och invandrare i en bas.

FRAMTIDEN

Utöver uppbyggnaden av databasen med i huvudsak svenska källor kommer basen även att sträva efter att omfatta amerikanska och nordiska källor. Vidare kommer föreningen EmiWeb att anordna konferenser och föreläsningar kring emigration och immigration (migration) samt studiebesök och -resor till intressanta mål i Sverige och i utlandet.

VAD KOSTAR DET ?

Ett forskarabonnemang kommer från och med 2009 att kosta 500:- kr per år. Under uppbyggnadsperioden år 2008 och under mässor m fl evenemang kommer priset att reduceras. Var med från början och stöd uppbyggnaden !

BLI ARKIVLEVERANTÖR OCH FORSKNINGSABONNENT

KONTAKTA OSS !

Surfa in på www.emiweb.se och fyll i ett enkelt formulär för beställning av abonnemang. Du kan också skicka e-post till order@emiweb.se eller ringa 054-617702 (telefontid vard. 10-12). För mer information se hemsidan.

Om du vill bli arkivleverantör och därmed medlem kontakta oss per telefon 054-617702 eller www.emiweb.se

Per Clemensson

BOKANMÄLAN

Vår klubbmästare Karin Holger, född Nisses-Gagnér, har utkommit av trycket under titeln *Karin Hydman. Anor och hembygd i Uppland*.

Karin utgår från sin moder och redovisar hennes släkt i antavlor upp till 12 generationer. Boken är tryckt i ett begränsat antal ex och är avsedd att för barn och barnbarn och kommande generationer redovisa skriftliga och muntliga uppgifter om släkten. Boken är rikligt illustrerad med släktporträtt, byggnadsbilder, kartor, ritningar mm. Varje familjetabell är försedd med genealogiska data och åtkomliga uppgifter om resp familjs liv och leverne. Ofta är hela eller utdrag ur bouppteckningar bifogade. Insprängda i texten finns ofta kunskapsrutor som t ex om lungtuberkulos, om olika krigshändelser ur svensk historia, om vallonsk järntillverkning i Uppland, om soldattorp, om Gimo bruk, om pesten i Uppland, om ståndsriksdagen 1828, om Dalaupproret, om marknaden vid Skäfthammars kyrka mm.

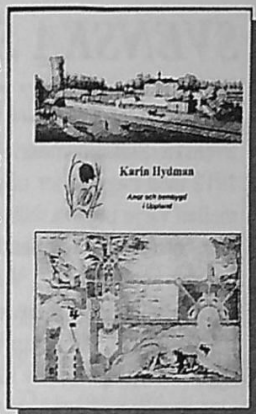
Dessa rutor levandegör framställningen och ger läsaren en möjlighet att följa med i händelseförloppen. Dessutom finns de be-

handlade ämnen samlade i ett kronologiskt sakregister. Vidare finns antavlor i I - XII generationer samt personregister i generationsordning och i alfabetisk ordning.

Karin Hydman har anor från en rad adliga släkter t ex Hård, Lillie, Oxenstierna, Reuterskiöld och Vasa, bland förfäderna finns gods- och gårdsägare , torpare, smeder, soldater, ryttare, officerare och båtsmän, Karin Holgers utredning är ett mycket omfattande arbete med uppgifter om sin mors anor runt om i Europa (Tyskland, Frankrike, Skottland, Finland) dock med koncentration till Gimo och östra Uppland.

Boken finns i GRS bibliotek.

Per Clemensson

Att släktforska i Göteborg.

Del 1 - 4 finns att läsa på www.genealogi.se/grs/
(klicka på Göteborgsforskning)

Del 1. Göteborgs indelning. Tryck. Västanbladet	nr 4-2006
Del 2. Kyrkobokföringen i Göteborg.	nr 1-2007
Del 3. Göteborgsförsamlingarnas arkiv.	nr 2-2007
Del 4. Begravda i Göteborg	nr 3-2007
Del 5. Olga Dahls databas www.gbgtomter.se	nr 4-2007
Del 6. Göteborgs domstolar	nr 1-2008
Del 7. Landsarkivets expeditionslokaler	nr 2-2008

Serien fortsätter i kommande nummer av Västanbladet.

SVENSKA SLÄKT- KALENDERN

Svenska Släktkalendern har utgivits sedan 1912 med något eller några års mellanrum mellan varje utgåva. Nästa utgåva planeras heta Svenska släktkalendern 2010 och att utgivas hösten 2009. Vid tillkomsten har genom årens lopp representanter och medlemmar för/av publicerade släkter medverkat vid utarbetandet av släktutredningarna. Om du vill medverka med en översikt över din släkt kan du kontakta redaktionen. Sista datum för manus är den 1 maj 2009.

Förlaget har tidigare varit Bonniers och Almqvist & Wiksell men har nu överlåtit på en ideell förening, vilket gör att utgivningen blir betydligt billigare. I förra

utgåvan var avgiften 895 kr per sida. Bokhandelspriset var 753 kr per band, vilket skall jämföras med nästa bokpris som satts till 636 kr, Medverkande får köpa boken för 520 kr

I en släktartikel medtages översiktlig information om vilka som tillhör en viss släkt och hur de hänger ihop genom att deras stamföräldralinje följs så långt bakåt som forskningarna medger på fädernelinjen. Grundläggande genealogisk information ges om varje person. Korshänvisning sker mellan olika släktnamn.

Hittills finns 1.992 olika släkter i uppslagsverket. I varje band finns ett 70-tal släkter, både nyinförda och uppdaterade. Det enda gemensamma för släkterna är att de inte är adliga; dessa kalenderförs i Adelskalendern. Tyngdpunkten ligger sedan början på 1900-talet på kända släkter, men redaktionen strävar nu efter en viss utjämning etniskt och socialt. Delvis strävar man efter att få med namnkunniga personer för allmänintressets skull, men även släkter med icke namnkunniga personer är välkomna.

I förra utgåvan infördes släkter som Feldreich, Garbo, Harrisson, Littorin, Niemi, Nilson (Birgit). Och dessförinnan Einhorn, Astrid Lindgren, Stenbeck, Wall.

Redaktör är Magnus Bäckmark och redaktionskommittén består av Elisabeth Thorsell, Torsten Berglund, Thord Bylund. För medverkan kontakta redaktören Lillkalmavägen 17, 182 65 DJURSHOLM, magnus.baeckmark@swipnet.se.

Mer information finns på
www.svenskaslaktkalendern.se
Per Clemensson

Antikvariat
Genealogica
Köper & Säljer

böcker för släktforskare & personhistoriker

Beställ katalog
E-post: katalog@genealogica.com
Telefon: 070 - 666 02 20
eller ta en titt online
www.genealogica.com

Beställningar

från GöteborgsRegionens Släktforskare

kan göras per telefon: 031- 13 12 26, tisdag och torsdag kl. 10 - 14, eller
med brev: Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg. E-post g.r.s@telia.com

*Beställningar hämtas på expeditionen under tider som ovan.
Vid brevfrösendelser tillkommer porto och emballage.*

CD Ulrika Kullgrens Stamträd	150.- kr (medl.pris 50.-)
CD 41 Handskrifter 2005	230.-
CD Göteborgs Domkyrkoförsamlings kyrkobok 1669-1671	150.- (medl.pris 50.-)
CD Databasen Emigranten 2006 Populär	350.- (medl.pris 300.-)
Andersson-Clemensson: Släktforska steg för steg 2005	250.-
Andersson-Clemensson: Finn din egen släktsaga 2004	100.- (medl.pris 50.-)
Andersson-Clemensson: Släktforska vidare	300.-
Andersson-Clemensson: Your Swedish Roots	250.-
Göteborgs-Emigranten del 1,2,3,4 och 5: à 50.- kr, del 6: 100.-, samtliga 300.-	
Ekelund: 'Linblomman. 10 generationer vävare i Mark'	350.-
Lööf: 'Göteborgs Fotografer'	200.-
Göteborgskarta år 1883. Format A3. Färg, terr. församlingar	100.- (medl.pris 50.-)
Göteborgskarta år 1807. Format A 3. Svart/vit, roteindelning	100.- (medl.pris 50.-)
Thorskogs Mek. Verkstad o. Skeppsvarv 1867-1926	290.-

Medlemspris gäller för 1 ex.

Projektet "Namn åt de Döda" går vidare

Släktforskarförbundets projekt Namn åt de döda 1901-1946 har startat. Projektet syftar till att registrera alla som avlidit i Sverige 1901-1946, med tyngdpunkt på åren 1935-1946. Förbundet hoppas nu, liksom vid tidigare liknande arbete, att de lokala släktforskarföreningarnas medlemmar vill medverka till att få fram uppgifter för en ny dödslista som omfattar tiden 1901-2006.

Alla uppgifter du behöver om projektet finns på Nättidningen Rötter www.genealogi.se Där finns under kantrubriken 'Riksförbundet' en länk till "Namn åt de döda" med projektbeskrivning och introduktionsbrev.

Du kan också få information genom att ringa mig på tel 031-25 99 51. Jag har bokat mig för Gamlestadens församling i Göteborg och kommer i första hand att arbeta med åren 1935-1946.

Sonja Rindby

Ny läsövning

ny äro godt lof eller med guldpen skänketen ed
 ut gottan ed guldpen minna äro äro ad
 sin mader meget besvirlig.

Skönlän mitt för för en verk an mygd
 färd ad Hing vintan, min, veltad inga
 färd - god vana und dig. ed färd
 eller vana käre anförige ad vana färd

Käre Johan färd dig

Jonas Alström

Läsövningen denna gång är fortsättningen på förra numrets brev från Jonas Alström till sonen Patrik år 1750.

Följande bokstäver är särskilt markerade:

d b l
 - x o

Skicka in din lösning! Facit lämnas i nästa nummer. Vid större deltagande än 10 utgår belöning.

Facit till läsövning i nr 2 - 2008

Handskriftsläsning u, å, ä och ö.

Bodarne d. 15. october

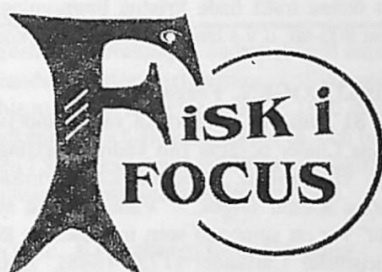
Min Kiära Sohn

Ifrån Köping ock Örebro lærer du med förra
Påsten inhämtat vår Resas fortgång.

Igår affton kl. 6 komm wij hijt, men måste
För hästars brist blij öfwer natten, nu fort
sättes Resan til Hofwa ock Mariestad
hwarest hos W. Baron ock landshöfd Falcken-
berg lærer blij vårt nästa nattläger, ock
i morgon wil gud til Höjientorp

Gunnar I Ericsson och Jan Strömbom har avgivit i stort rätta om ändock ej helt bokstavsriktiga svar. I ett av svaren har hästars blivit hustrus! Det var alltså skjutshästar som saknades. Till vänster följer fortsättningen på brevet.

Per Clemensson

ÖPPETTIDER

Tis - Ons 8 - 19

Tors - Fre 8 - 20

Lördag 8 - 18

Söndag 12 - 18

Välkomna!

Fokus på kvalitet
- vår idé!

FOCUS
köpcentrum
031 - 703 05 25

LANDET RUNT ur olika medlemsblad

Joel Holger redogör här kortfattat för ett urval läsvärda artiklar i andra förenings medlemsblad.

Vi byter med omkr. 60 st föreningar och deras tidningar finns tillgängliga i GRS bibliotek.

ANE Släktforskarförening, Värnamo
Nr 119 Juni 08. Om Arkiv Digital och Digi Arkiv, vilka nu är sammanslagna. - 'Dammigt arkiv och mossigt museum' av Vanja Andersson handlar om Göta Hovrätts arkiv i Jönköping och Husqvarna Fabriksmuseum. Hovrättsarkivet föreslås bli flyttat till Vadstena.

ANGRIPEN. Malmö Släktforskarförening
Nr 1/08. 'Hur Malmöborna i gångna tider firade fastlagen' skildras i detta nummer. 'Slå katten ur tunnan' och 'Taga ringarna' var omtyckta folknöjen. Långt in på 1800-talet slog man (till häst) sönder den upphängda tunnan, så att den vettskrämda katten befriades.

Nr 2/08. Två artiklar skrivna 1926 av Janne Agri (1889-1974) bl a en historisk skildring av slaget norr om Lund den 4 dec 1676. - Vidare berättas om 'Klädmodet 1658', 'Malmöhus Slott', 'Malmö Rådhus', 'Mat på 1600-talet', 'Vägar och vägmärken' mm.

ANROPET. StorStockholms Gen. Förening
Nr 3/08. Ett föredrag om 'Herdaminen' refereras av Jan Appelquist. Herdaminen (biografier över prästerskapet) från olika stift började i allmänhet ges ut under 1700-talets senare del av olika författare, men först vid 1920-talet kan man räkna med stor trovärdighet. - Information om de två kompletteringsbanden (1400 sidor) till de äldre nio originalbanden av 'Svenska Adels Åttartavlor', populärt kallade 'Elgen'.

AN-SIKTET. Folkare Släktforskarför.
(Dalarna)

Nr 2/08. Numret handlar som sig bör om brukssamhällen i Bergslagen. 'Bruken i Husby' av Leif Olofsson. Här beskrivs Klosters och

Engelsfors bruk samt Rättingsbergs gruvor. Vidare Stjernerunds bruk och Långshyttan. - 'Nedre Bergslagen, grogrund för storföretag' av Leif Öster. Han berättar om järnbrukens utveckling från bondeägda hyttor till de nuvarande sex internationella storföretagen.

DISKETTEN. Dis-Väst

Nr 2/08. Ann-Louise Paulsson från Genline redogör för 'Funktionen GIDx i Genline Family Finder 2'. En nyhet som underlättar för oss forskare att hitta den information vi söker. Särskilt Scb-registren kommer nu lätt fram (åren efter 1860 vilka innehåller födda, vigda och döda). - 'Tre års utgrävningar i Varnhem skriver om vår historia' skriver Tore Nilsson, Skara.. Utgrävningarna vid klosterkyrkan visar att denna trakt hade kristna begravningar vid sent 800-tal, d v s långt före Olof Skötkonung.

DISKULOGEN. Föreningen DIS

Nr 81 Juni 08. 'Historiska väderhändelser' av Anna Linder berättar om vädrets växlingar sedan vikingtiden. Speciellt kalla vintrar och varma somrar anges. - 'Väderlek och sjukdomar' var ett samband som intresserade läkaren Christoffer Carlander (1759-1848). Trots studier i 15 år kunde han inte se något samband. - Anna Linder sammanställer 'Svenska kyrkböcker på nätet' och jämför utbudet från SVAR, Genline, Ancestry och Arkiv Digital. - 'Gör en egen liten släktbok' är en kort handledning av Helge Olsson som tar DISGEN och Word till hjälp. - Ingvar Kärrdahl lär oss mer om DISGEN 8, del 24: 'Från DISGEN till DISBYT och DISPOS'.

HALLANDSFARARES INFORMATION.
Hallands Genealogiska Förening

Anmälan av en tidskrift

Häromdagen stacks ett par tidskrifter i min hand. Det visade sig vara nummer 1-2 för år 2008 av tidskriften **Mimers brunn**. Denna var för mig obekant trots tidskriftens två-åriga existens.

Som utgivare anges Vättejuset Skarstad Kyrketorp och etnologen Christina Ström (50 sidor, format A4, rikt illustrerad i färg, helår 6 nr, prenumeration 250:- kr). Som underrubrik till titeln anges Arkeologi, Etnologi och Historia i Västra Götaland och den tycks passa våra föreningsmedlemmar som hand i handske. Låt mig från de här två numren ge exempel på tidningens innehåll. Som stående inslag finner man Frågespalt, Notiser, Arkivet, Läsarnas egna sidor, Korsord, Vad vet du, Porträttet, Arbetarnas röster, Ett fruset ögonblick och Bokhyllan, vilka delvis tjänar syftet att lägga upp innehållet. Artiklarna är av växlande längd och ämnena varierar som t ex Historien om den Judiska Församlingen i Göteborg, Trädgården som kulturarv, Erik Knutsson kung före 1208, En gårds historia, Trollhättan och Titanic. Förutom Christina Ström medverkar en rad duktiga skribenter som Henrik Olsson, Johnny Hagberg, Fredrik Fahlander, Esther O'Hara och Ankie Wahss. Här förekommer även reportage från konferenser och aktualiteter. Tidskriften är smakfullt formgiven och täcker inom Väst-Sverige ett behov av en populärvetenskaplig tidning. Den lockar till läsning. Christina Ström önskas lyckatill i fortsättningen.

Mimers brunn finns i föreningens bibliotek.

Per Clemensson

Nr 80 Juni 08. Föreningen ändrar nu sitt namn till Hallands Släktforskarförening. - 'Sjökapten Bergdahls minnen'. Emil Bergdahl f. 1880 växte upp i Falkenberg och Boberg, Skrea sn, och blev sjökapten i Svenska Lloyd vid förra sekelskiftet. Han berättar här om sina barndomsminnen.

KGF-NYTT. Kronobergs Gen. Förening
(Småland)

Nr 101 Juni 08. Bengt Liljedal har gjort utdrag från sockenstämmoprotokoll i Linneryd sn 1781-98. Intressanta beslut som idag kan tyckas roande. I Konga hds dombok hittas ett 14 dagars försenat barndop. Tingsrätten dömde barnafadern till 3 dalers böter, androm till varnagel.

MGF-NYTT. Midälva Gen. Förening
(Medelpad)

Nr 2/08. 'Att släktforska på Internet' - referat av ett föredrag av Anders Thornström, Krigsar-

livet. Många Internetsidor tas upp. Framst av alla nämns Mölndals biblioteks länkkatalog www.biblioteket.molndal.se/webbkatalog

PLF-NYTT. Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum Oskarshamn

Nr 85 April 08. 'Så bodde landsbygdens underklass under 1800-talet' handlar om backstugusittare, statare, torpare samt deras barn.

ROTPOSTEN. Jönköpingsbygdens Gen. Förening

Nr 1/08. Eva Dahlberg ger tips om litteratur mm rörande 'Sigrid Storråda, sagor om den svåra medeltiden'. Var hon en verklig person och drottning på 1000-talet eller endast en sagofigur? - Ingrid Andersson berättar om 'Amasonen från Svenarum': Ulrika Eleonora Stålhammar utgav sig att vara ett manfolk och blev artillerist vid Kalmar Regemente.

Hon t o m gifte sig 1710 under namnet Wilhelm Edstedt med en annan kvinna. 1729 blev båda instämnda till Rådstugurätten. Målet gick vidare till Kungl. Majestätet om nåd. Ulrika dömdes bara till en månads fängelse samt att undergå kyrkoplikt.

RUNSLINGAN. För. Släktforskare i Uppland

Nr 2 Maj 08. 'Brukare, rusthållare och drago-
ner i Hammarby, Nysätra sn' av Björn Hagelin.

SLÄKT OCH BYGD. Österlens släkt- och folklivsforskarförening.

Nr 2/08. Markus Gunshaga har forskat och gjort en välskriven och utförlig levnadsbeskrivning över 'Lars Appelqvist - kvartermästare o. mantalskommissarie' på Österlen (1692)-1767. Han var gift tre gånger och hade fem barn samt var stadsjänsteman med uppsikt över den civila förvaltningen. En mängd källor redovisas.

SLÄKTHISTORISKT FORUM. Sveriges Släktforskarförbund

Nr 2/08. 'Så här gör du med Windows Vista'. Chr. Lindström förtydligar problem som kan uppkomma vid installationer av CD- och DVD-skivor och om hur dessa bemästras. En del barnsjukdomar med Vista kan tas bort med 'servicepack 1' som nu finns tillgängligt. - Björn Edman har trängt in i alla turerna i härads- och hovrätterna beträffande ett mord på en bonde i Ålems sn, Kalmar län, år 1737. Den misstänkte, bondens egen son, kunde inte överbevisas, men fick ändå 30 par spö för säkerhets skull. - Kent Andersson berättar en solskenshistoria, hur han hittade sin mormors okände halvbror, livs levande, och därmed också kännedom om mormoderns far. - 'Sockengenealogier på Internet', Rolf Berlin redogör för och lämnar ett flertal exempel på gårds- och sockengenealogier (namnförteckningar), vilka lokala släkt- och hembygdsforskare sammanställt. Berlin nämner vidare olika söksidor och sökmotorer, bl a DISBYT, som kan användas även av icke medlemmar i DIS, genom att ange identiteten 'quest'. - Emigrantöden berättas: 'Svensk bond-

son blev USA:s Döderhultare' av Mats Karlsson samt 'Han fick en egen högtidsdag i Arizona' av Bengt Welander.

Nr 3/08. Numret ägnas Släktforskarlagarna i Malmö i aug. 2008 samt Malmöregionen, Roskilde-freden 1658, Malmöhus Slott, Malmö stad i årtal mellan 1170-2008. - 'Vem reste över Östersjön 1830-1860 och varför?' av Gustaf v. Gerten. - 'Karlstad stifts herdaminne, band VI, 1960-1999' med redaktör Harry Nyberg. En uppdatering som anmäls av Anders Brogren. - Anna-Lena Andersson skriver om 'Lewi Pethrus från Tunhem - väckelserörelsens frontfigur', vilket handlar om Petrus Levi Johanssons anor, uppväxt och familj. - 'Kent Toppshultans Andersson går i pension'. Crister Lindström berättar om Kents stora insatser (anställd 1989) vid Släktforskarförbundets göteborgskontor, vilket kulminerat i den med stor framgång drivna Forskarstugan på Mandolingatan i V. Frölunda. Dessutom har han varit en flitig skribent med hittills utgivna 15 böcker. - Vidare berättas om släktforskarprogrammet 'Min Släkt', vilket lanserats av Henrik Dannberg www.dannbergsdata.se - 'Attacken mot folkbokföringen'. Riksarkivet och Skatteverket svarar här på Ted Rosvalls larmartikel om brister i arkivens tillvaratagande av personuppgifter efter 1991.

SLÄKTSPEJAREN. Vasanejdens Släktf. (Finland)

Nr 4/08. Temanummer om händelserna under frihets/inbördeskriget i Finland 1918. Finland förklarade sig självständigt i dec. 1917. Under 1918 följde hungersnöd och oroligheter vid bl a avvapningen av ryska trupper i landet, vilket ledde till inbördeskrig mellan de röda och de vita.

VÄRMLANDS ANOR. Värmlands Släktforskarförening

Nr 2 Juni 08. 'Släkten i kartor'. Stefan Nilsson berättar om hur han genom att jämföra historiska kartor från olika år kunde se när fädernegården tillkommit och utvecklats i Långseruds sn. www.lantmateriet.se Klicka på 'historiska kartor'.

VÄSTGÖTAGENEALOGEN. Västgöta Genealogiska Förening

Nr 2 Juni 08. Tema: 'Bjärkebygden'. Flera artiklar, bl a 'Krukmakerskan i Bjärke' av Lisbeth Svahn, Lundsbrunn. Släkten Björnberg grundlade kakelugns- och krukmakeriverksamhet i Essunga på 1700-talet. Josefina Björnberg avslutade traditionen med en konstutställning och som Kungl. Hovleverantör 1909.

ÅSBO SLÄKTBLAD. Åsbo Släkt o. Folklivsforskare (Skåne)

Nr 1 Juni 08. Flera bra skrivna mycket läsbara person- och släktartiklar, utan allt för mycket upprepaning av faktauppgifter om född - fattade tycke för - vigdes - flyttade - dog.

- Torsten Hannrup skriver om sin far 'Algot Hannrup' (1903-73) - Lena Ringbrant Ekelund om 'Postmästare Charlier och polarforskaren Nils Strindberg' - Anita Steiner om sin farfars

anor 'Från Carl Gunnarsson till Carl Tullgren, 1691-1936'.

ÄTTLINGEN. Skövde Släktforskarförening

Nr 1/08. En släktforskartidning med tydlig, strikt och vacker grafisk form! - Nils Ferlins anor från Skara berättas av Monika Moberg. - Anita Fredh berättar andra delen av Sundsjöfinarna m fl nybyggare i Värmland.

ÖCKERÖÖARNAS Släktforskarförening

Nr 1/08. Henrik Karlsson skriver om sin omfattande forskning om 'Daniel Hildebrand' (ca 1665-1708). Daniel var från Flensburg och kom som skeppare till Röro i Öckerö sn, noteras som styrman (d v s lots). H. Karlsson har bl a forskat i Marstrands och Göteborgs Rådhusrätter och besökt Flensburgs stadsarkiv.

NYA MEDLEMMAR

januari - juli 2008

Ahlmark, Berit	Ersåsbacken 82, 421 59 V. Frölunda	031-452018
Andreasson, Bror	Häckleskogsvägen 202, 439 93 Onsala	0300-564124
Apoy, Irene o. Björn	Sten Sturegatan 34, 412 52 Göteborg	031-7087803
Bengtsson, Dagny	Kompassgatan 2 A, 413 16 Göteborg	
Bergman, Magnus	Skånegatan 17 B, 411 40 Göteborg	031-183848
Ekwall, Sigyn	Tråringen 58, 416 79 Göteborg	031-212561
Erlingstam, Inger o. Lars	Algatan 21, 426 77 V. Frölunda	031-297101
Gartz, Anita	Strandgatan 12, 465 31 Nossebro	0512-51872
Gustavsson, Helene	Klintåsgatan 13 C, 422 44 Hisings Backa	031-225136
Heincke, Owe	Svenslyckegatan 14, 416 56 Göteborg	
Larsson, Hans K.G.	Dyrstenvägen 16, 421 57 V. Frölunda	
Lindgren, Bo	Morkullesträcket 69, 433 49 Partille	
Lundberg, Irene	Stora Björn 53, 415 16 Göteborg	
Marking, Bo	Norr Målarstrand 20, 112 20 Stockholm	08-6501941
Svartfors, Göthe	Sofiagatan 64 J, 416 72 Göteborg	031-211311
Vajta Klamer, Maria	Daltorpsgatan 64, 412 73 Göteborg	
Westerberg Svensson, Anne	Uddeholmsg. 13 A, 416 75 Göteborg	031-7155725

Välkomna !

Forska med GRS datorer - på Erik Dahlbergsgatan

Sveriges dödbok nr 4: 1947-2006

Kullgrens stamträd

Göteborgs Gustavi Domkyrka 1669-71

EMIBAS 2005

Emigranten Populär 2006

Historiska stadskartor

41 Handskrifter 1339-1926

Smeder i Värmland och Dalsland

Kyrkobokshistorik

DVD Kungsholmen, Stockholm

DVD Kugelberg

DVD Släkthistoriskt Forum 1982-2006 samt Genealogisk Ungdom 1977-1981

GENLINE - ANCESTRY - AD OnLine och SVAR

(ring och boka tid, max 1 tim.vid köbildning)

Skånska dragoner, husarer o. infanterister

Svenska ortnamn

Sveriges befolkn. 1890, 1900, 1970, 1980

Svenskt Biografiskt Lexikon A-Rettig

Register Släkt och Hävd 1950-1999

Kungsholmen, Stockholm

Klara församling, Stockholm

Söder-skivan, Södermalm, Stockholm

Gamla stan under 750 år, Stockholm

DVD Gamla stan, Stockholm

DVD Häradsekonomiska kartor

Forskarstugan, Mandolingatan 19 i V. Frölunda

stängs definitivt den 12 september. Kent Andersson har med stor framgång drivit och ansvarat för Släktforskarförbundets lokalkontor i Göteborg sedan år 1989.

GöteborgsRegionens Släktforskare framför sitt stora och hjärtliga tack till Kent för alla åren.

Vi önskar Dig lycka till och goda kontakter med oss forskarkompisar också i framtiden.

GöteborgsRegionens Släktforskare

Bibliotek och Expedition

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg,

öppnar åter efter sommaruppehållet torsd. den 11 sept. 2008.

Ordinarie tider är:

tisdagar kl 10.00 - 14.00

torsdagar kl 10.00 - 14.00 (då torsdagsgruppen har sin verksamhet) samt **1 timma före varje föreningsmöte** på Erik Dahlbergsgatan.

Kvällsöppet: Se texttrutan sidan 4..

Tel. 031-13 12 26

E-post: g.r.s@telia.com

PlusGiro 24 23 85 -3

Hemsida:

www.genealogi.se/grs/